БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 284 (8504)
ДЕКАБРИИН 4
СРЕДА
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Эршэмтэй габшагай ажалаараа Эхэ ороноо бэхижүүлэе!

Тэжээлээ буйлуулжа, малдаа эдюулэе

Малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ бүхы зүйлэй тэжээлые гамтайгаар гаргашалха, солоомо болон концентрированнэ тэжээлые, турнепс болон огородой эдеэнэй үлөөдһэнүүдые һайса буйлуулжа, малда үгэхэ гээшэ угаа ехэ удхашанартай байһаниинь мэдээжэ. Зарим ажахынууд тэжээлээр дутамагшье һаа, тэрэнээ һайса буйлуулжа, зохидоор түхеэрһэн кормушка соо хэжэ, элдэб юумээр амтаруулаад, нормын ёһоор үгэдэг дээрэһээ адуу малаа тураангүй, һү шэмыень доошолуулангүй ондо оруулдаг.

Солоомые хэршэжэ, извёсткын сайдамаар дэбтээжэ зөөлэрүүлээд малда үгэхэдэ дунда зэргын үбһэнтэй адли юм гэжэ Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн МТС-эй харьяата колхозуудай дүй дүршэл гэршэлэн харуулаа. Мүнөөшье эндэхи колхозууд энэ аргые үргэнөөр хэрэглэжэ, адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлнэ. Тарбагатайнхидай жэшээгээр республикын олохон колхозууд солоомоёо буйлуулжа, малдаа үгэдэг болонхой.

Прибайкальска, Мухаршэбэрэй болон бусад зарим аймагуудай түрүү колхозууд үбһэнэй гурил татажа, гахайнуудаа тэжээдэг заншалтай.

Гэбэшье, тэжээл буйлуулга республикын колхозуудта, совхозуудта мууса эмхидхэгдэнэ, олон ушарта тэрэнии тоохогүй ябадал үзэгдэнэ. Илангаяа тэжээл һаланаар гаргашалагдана, гүүртэ болон отарануудта кормушканууд дутамаг, хайша хэрэгээр хэгдэһэн байдаг. Мүнөө хүрэтэр олохон колхоздо тэжээлын һайса бүридхэгдөөгүй, һара һараараа, отара болон гүүртэнүүдээрээ хүсэд хубаарилагдаагүй байһаар.

Ториин аймагай нэгэшье колхоздо тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэнүүд хүдэлнэгүй, «Улаан Тори», «Красный Октябрь» колхозуудта тэжээл буйлуулха гэр, түхеэрэлгэ оройдоошье байхагүй, малайнь олонхи байра кормушкагүй. Тэрээн дээрэһээ боложо, «Улаан Тори» колхозой һаалиин гүүртэдэ силосые малай хүл доро хаяжа, үгөөд, һара соо нормоһоон хоёр-гурба дахин ехые гаргашалжархёо. Мүн эндэ таряа талханай зүйлые газар дээрэ адхажа үгэхэ ябадал ушарна. Энэ колхозой правлени, зоотехник нүхэр Батуев мүнөө болотор тэжээлээ хубаарилаагүй, тэрэнии гаргашалха график зохёогоогүй байшоо.

Кабанскын аймагай Ленинэй, Хрущевой, Сталинай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта тэжээл буйлуулха типовой байра, түхеэрэлгэнүүдэй бии байбашье, тэндэ юушье хэгдэнэгүй. Үдэртөө эдюулхэ үбһэ, солоомо болон бусад тэжээлынь саг соогоо зөөгдэнэгүй, заримдаа малынь хооһоор хаалгаатай байдаг гү, али бэлшээридэ гаргагдаха баатай болодог. Энээн тушаа «Коммунизм» колхоздо дутагдалнууд угаа олон. Эндэ тэжээлые буйлуулхаһаа байтагай, зөөжэшье үрьдинэгүй.

Мүн иимэрхүү байдал Заиграйн, Хэжэнгын, Яруунын болон бусад хэдэн аймагуудай колхозуудта үзэгдэнэ. Үнеэдэй тугаллажа, хонидой хурьгалжа эхилбэшье, малда силос үгтэнэгүй.

Иимэ ехэ дутагдалнуудые мэдэжэ, хаража байбашье, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, аймагуудай партийна болон советскэ органуудай зохихо хэмжээ абаагүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Мүнөө декабрь һара гаража, адуу малые газаагаа барижа, эдеэлүүлхэ саг хаа хаанагүй ерээ. Тиимэһээ тэжээлые заатагүй буйлуулжа, малда эдюулхэ, гамтайгаар гаргашалха шухала. Илангаяа солоомо буйлуулгые энэ дороо эмхидхэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ солоомые декабрь, январь һарануудта гаргашалжа шадаагүй һаа, тэрэ хосордог, адуу мал тэрээндэ шалай болодог ха юм.

МТС-үүдэй дирекцинүүд солоомые поли дээрэһээ зөөхэ, тэрэнии хэршэхэ, буйлуулха тушаа колхозуудта бодото туһаламжа хүргэхэ уялгатай. Хэршэгдэһэн солоомо извёсткын сайдамаар дэбтээгдээд гү, али ууралтуулагдаад, сүүдхэ тооной байлгагдаһанайнгаа һүүлээр силос, бардаа, таряа талханай зүйлтэй холигдожо, малда үгтэхэ зэргэтэй. Мүн бүдүүн тэжээлээр хомор колхозууд хагда, ожорһо, хулһа гэхэ мэтые сабшажа, модоной шэлбүүһэ суглуулжа, тэрэнээ мүн лэ буйлуулжа, амтаруулжа байгаад малда эдюулхэ ёһотой.

Колхоз, совхоз бүхэн гахай, мүн бусад малдаа үбһэнэй гурил бэлдэжэ эдюулхэ зэргэтэй. Хобоо, кормушкын оёорто үлэһэн үбһэнэй бутархай хогые хаяжа болохогүй, юуб гэхэдэ, тэрээн соо үбһэнэй эгээл шэмэтэй хубинь—сэсэг буурсагуудынь байдаг ха юм. Тиимэһээ үбһэ тэжээлые үгэхэдөө малай хүл доронь хаяха бэшэ, харин хобоо, кормушка соо хэжэ үгэхэ хэрэгтэй. Колхозуудай правленинүүд, совхозуудай дирекцинүүд ойрын үдэрнүүдтэ гүүртэ, отаранууд дээрээ кормушка, хобоонуудые бэлдэхэ уялгатай. Тэрээнгүйгөөр үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, үбһэ тэжээлээ алмаха гээшэ миин лэ хооһон шашалдаан боложо дүүрэхэ бшуу.

Тэжээлые буйлуулха, гамтайгаар гаргашалха хэрэгые колхозуудай, совхозуудай партийна эхин организацинууд, партиин айкомууд болон аймгүйсэдкомууд онсо хиналтадаа абажа, тэрээндэ бии байгаа дутагдалнуудые дары усадхаха ёһотой.

* *

Ажалшадай хүсэл

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые, социалистическэ оронуудай коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларациие, мүн Эб найрамдалай манифестые Хориин аймагай ажалшад угаа ехэ һонирхолтойгоор уншажа танилсаба.

Мүнөө аймагай колхозууд, совхоз болон эмхи зургаануудай ажалшад энэ түүхэтэ документнүүдые суглаан дээрээ зүбшэн хэлсэжэ байна. Һаяхан «Улаан-Одон» колхоздо иимэ суглаан үнгэргэгдэбэ. Тус суглаанда колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Сультимов элидхэл хээ. Һүүлээрнь үгэ хэлэһэн колхознигууд социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөнэй Деклараци болон Эб найрамдалай манифестые бүримүһэн һайшаагаад, харюу болгон ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахабди гэжэ хэлээ. Жэшээлхэдэ, колхозой хониной фермые даагша Бато-Цырен Дугаров иигэжэ мэдүүлээ:

—Социалистическэ оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөндэ баталан абтаһан документнүүдые уншаад байхадаа, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ алхам хэгдээ гэжэ мэдэнэбди. Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй зэргэ улам бэхижэжэ, олошоржо байна. Эб найрамдалай хүсые социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинууд толгойлон хүтэлбэрилнэ. Эдэ гайхамшагта документнүүдтэ харюу болгон, колхозой хонишод үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ, хурьгадаа гарзагүйгөөр түлжүүлхэ уялга абаба. Түрүү хонишон Шойжолмаа Эрдынеева хонидоо тобир тарганаар ондо оруулжа, 1958 ондо хонин бүриһөө 5,3 килограмм нооһо хайшалха, 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абахаар шиидээ юм.

Мүн «Путь Сталина» колхозой холын гүүртын һаалишад Хотогор гэжэ газартахи культбазадаа сугларжа, социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларациие ба Эб найрамдалай манифестые уншажа, ехэ урмашаһан, баярлаһан байна.

Колхозой түрүү һаалишад энэ жэлэйнгээ һү һааха түсэбые үлүүлэн дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ. Жэшээлхэдэ, һаалишан Сырыгма Мардаева мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1450 литр һү һааха гэжэ шиидээ. Энэнь нёдондонойхитой сасуулбал, үнеэн бүриһөө 400 литрээр ехэ һүн һаагдаха болоно.

Ц. Дандаров.

* *

Үнинэй хонишон

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон Норжима Цыдыпова коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларациие, Эб найрамдалай манифестые бүхы ажалшадтаяа хамта бүрин һайшаана.

—Би 25 жэлдэ мал ажал дээрэ хүдэлжэ байнаб. Мүнөө харууһалжа байһан хонидоо тобир тарганаар, гарзагүйгөөр үбэлжүүлжэ, шэнэ амжалта туйлахын түлөө бүхы шадалаараа оролдохоб. Энэмни эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ минии хубита болог лэ!—гэжэ нүхэр Цыдыпова хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Н. Цыдыпова. Л. Хайдуровай фото.

Түсэбһөө гадуур 16 мянган кубометр модо

Коммунизм тээшэ амгалан тайбанаар дабшажа ябаһан социалистическэ гүрэнүүдэй коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөнэй Деклараци, мүн эб найрамдалай Манифест тушаа КПСС-эй Октябрьска райкомой секретарь нүхэр Кузнецов Улан-Удын модоной заводто болоһон митинг дээрэ элидхэл хээ.

Эдэ документнүүдые үнэн зүрхэнһөө һайшаан уншааб,—гэжэ коммунист Дмитрий Суханов митинг дээрэ мэдүүлээ. Совет араднай коммунизм байгуулжа байна, бишье энэ нангин хэрэгтэ ажалай бүри ехэ амжалта туйлажа, өөрынгөө хубитые оруулалсаха ёһогойб. Манай совет арад, социалистическэ оронуудай ахадүү арадууд хадаа капиталистнуудай заналтаһаа багаханшье айнагүй, амгалан тайбанаар ажаллахые бидэнэр хүсэнэбди,—гэжэ тэрэ саашань хэлэбэ.

Нүхэр Суханов хюрөө тааруулан тодхожо табигшаар хүдэлхэдөө үдэрэйнгөө даалгабарие 150—200 процент дүүргэдэг юм.

Нүхэр Сухановай һүүлээр хэдэн хүдэлмэришэн үгэ хэлэжэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай мандахые ехээр хүсэжэ байһан тухайгаа нэгэн һаналаар мэдүүлбэ.

Һүүлээрнь, СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада, Декларацида, мүн Эб найрамдалай манифестдэ харюу болгон түсэбһөө гадуур 16 мянган кубометр модо хюрөөдэхэ, хайрсагуудые хэхэ 4 мянга 500 кубометр хабтагай гаргаха гэһэн шэнэ уялга модоной заводойхид абаба.

Д. Аюшеев.

НЭРЭ ХҮНДЫН ХЭРЭГ

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай цехүүд, улаан булангуудаар Деклараци болон Манифестые зүбшэн хэлсэжэ байнад.

— Энэ хоёр түүхэтэ документ хадаа,—гэжэ амһарта хэдэг цехын хүдэлмэришэн Т. Распутина хэлэнэ, —нэн түрүүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалхыень хамаг зониие уряална. Дайн гээшэ юуб, арад зондо ямар хашалан зоболон ушаруулдаг бэ гэжэ һайса мэдэнэбди. Тиимэһээ, эб найрамдалай түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэхэбди.

Ахалагша нормировщик А. В. Туровская иигэжэ мэдүүлбэ:

— Наука, техникын талаар манай ороной туйлаһан гайхамшагта амжалтанууд эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай. Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам хүгжөөхэ гээшэ совет хүн бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

А. Шестаков.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Советскэ Союзай Маршал И. Х. Баграмяниие Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Советскэ Союзай Маршал И. Х. Баграмянай түрэһөөр 60 наһа гүйсэтэйнь дашарамдуулан, Советскэ Армиин болон Совет Гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяатай байһыень тэмдэглэн, нүхэр **Баграмян** Иван Христофоровичые **Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1957 оной декабриин 2.

БҮМБЭРСЭГ ДЭЛХЭЙЕ ТОЙРОН НИИДЭГШЭ ХЭМЭЛ ОДОНУУДАЙ ЯБАДАЛ ТУХАЙ

Декабриин 3-най үглөөнэй 6 часта хоёрдохи хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе 418 дахин тойроо. Энэ үедэ түрүүшын хэмэл одон дэлхэйе 898 дахин тойроһон байна.

Хойто широтагай 48 ба 62 градусай хоорондо наранай гарахын урда тээ, мүн урда широтагай 23 ба 47 градусай хоорондо наранай ороһоной һүүлээр, үүлэгүй сэлмэг байгаа һаань, хоёрдохи хэмэл одые миин нюдөөр хаража болохо.

(ТАСС).

ГОРОДОЙ ХОЁРДОХИ АГИТПУНКТДА

Политическэ гэгээрэлэй байшангай уужам, һаруул нэгэ таһалга соо Улан-Удэ городой Советскэ районой һунгуулиин 2-дохи пунктын агитпункт нээгдэнхэй.

Эндэ хүдэлмэриин сагай дүүрэһэн хойно—үдэшэндөө хүн зон ходо олон байдаг. Һүүлэй һонинуудтай танилсахаяа, газетэ болон журнал уншахаяа гү, али агитаторай хөөрэлдөө, лекци шагнахаяа һунгагшад үбгэн залуугүй ерэдэг байха юм.

Тус агитпункт (даагшань нүхэр Я. Г. Елистратов) һунгагшадай эрилтые хараада абажа, хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулаа. Ноябриин 28-да энэ пунктын һунгагшад арадай судьяда кандидат Наталья Ивановна Сабуроватай, арадай заседательда кандидадуудтай уулзаа. Нүхэр Сабурова Н. И. өөрынгөө намтар тухай, арадай сүүдэй ажал хүдэлмэри тухай, тэрэнэй хүмүүжүүлхы үүргэ тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Мүн арадай заседательнуудта кандидадууд: Д. И. Ефремова, Л. Е. Грекул болон бусад үгэ хэлээ. Һүүлдэнь уран һайханай концерт болоһон байна.

Залуу һунгагшадай вечер мүн лэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Тэндэ 400 шахуу залуушуул хабаадаба. «Социалистическэ обществодохи инаг дуран, гэрлэлгэ ба бүлэ» гэһэн лекци политическэ, паучна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын гэшүүн Д. Б. Булнаев уншаа. Вечерэй түгэсхэлдэ медицинскэ училищиин һурагшадай хүсөөр концерт табигдажа, хатар наадан болоо. Һаяар хэдэн лекци, элидхэл эмхидхэгдэхээр, арадай кандидадуудтай уулзалга үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Тус агитпункт агитаторнуудай хүдэлмэридэ ехэхэн туһа хүргэнэ, тэдэнэй ажалые хинан шалгана. Һунгалтада бэлэдхэлэй эхилһэнһээ хойшо агитаторнуудай 3 семинар үнгэргөө.

Һунгуулиин пунктые даагшадай дундаһаа хүдөө ажахын техникумэй, Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй партийна организацинуудай һайнаар хүдэлмэрилжэ байһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Агитатор нүхэд Ильин, Соколов (Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитет), Осипов, Контомиров, Захаркин, Залуцкая, Бузов (Хүдөө ажахын техникум) участогуудтаа ходо ябажа, һонирхолтой хөөрэлдөө хэдэг байна. Тэдэнэр һунгагшадаа һунгуулиин Дүримтэй танилсуулжа дүүргээд, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөн дээрэ абтаһан Деклараци, Эб найрамдалай манифест ойлгуулжа байнхай. Мүн арадай судья болон заседательнуудта кандидадуудай түлөө агитаци ябуулжа эхилээ.

Арадай сүүдэй һунгалтын үдэр болотор арбаад хоног үлөө. Энэ үе соо ажал хүдэлмэреэ бүри һайнаар ябуулжа, һунгагшадай политическэ болон ажалай эдэбхиие бадаруулан, һунгалтаяа эмхитэйгээр үнгэргэхэ гээшэ партийна организацинуудай, агитпунктын шухала зорилго болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үдэшэлэн агитпунктда.

А. Семенов, Райсоведһээ һунгуулиин 2-дохи пунктда байдаг түлөөлэгшэ.

ДЕКЛАРАЦИ, ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ МАНИФЕСТ—ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ДЕМОКРАТИИН, СОЦИАЛИЗМЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛЭЙ ЗОРИГЖУУЛХЫ ПРОГРАММА МҮН

☆ ☆

(Бурят-Монголой областной, Улан-Удын городской партийна организацинуудай эдэбхитэдэй суглаанһаа)

☆ ☆ ☆

Улан-Удэ городто, Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба балетэй театр соо областной, Улан-Удын городской партийна организацинуудай эдэбхитэдэй суглаан декабриин 2-то болоо. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумые суглаанда хабаадагшад угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүндэлэлэй Президиумдэ һунгаа.

Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Москвада болоһон зүблөөнүүдэй дүнгүүд тухай КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **А. У. Хахалов** элидхэл хээ. Социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй, һаяхан Москвада болоһон Зүблөөнүүдэй хүдэлмэри тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хэлээд, эдэ зүблөөнүүдэй баталан абаһан түүхэтэ документнүүдэй — Декларации болон Эб найрамдалай манифестын удха тухай дэлгэрэнгы шэнжэлэл хээ.

Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ дэлхэйн бүхы шахуу коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинууд ерээ һэн гэжэ элидхэлшэ саашань хэлээ. Энэ һайндэр уласхоорондын коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй байһые, бүхы оронуудай ажалшадай һаналаа нэгэдэнги байһые, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социализмын орондо, Советскэ Союзай Коммунистическэ партида тэдэнэй үнэн зүрхэнһөө дурладаг байһые харуулаа.

Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд Москвада хоёр зүблөө үнгэргөө. Эдэ зүблөөндэ марксистско-ленинскэ бүхы шахуу партинуудай түлөөлэгшэд хабаадаһан дээрэһээ эгээн лэ түлөөлэлгэ ехэтэй зүблөөн болоһон байна. Тэндэ угаа ехэ түүхэтэ удхашанартай хоёр документ—Декларации, Эб найрамдалай манифест баталан абтаа.

Декларации соо мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдалда марксистска гүн гүнзэгы шэнжэлэл үгтэһэн байна гэжэ нүхэр Хахалов тэмдэглээ. Тус Декларации социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшадай хамтын ажал хүдэлмэриин үрэ мүн болоно. Социализм байгуулхын түлөө социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай хэһэн тэмсэлэй баялиг дүй дүршэл, колониальна болон дулдыданги оронуудай арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй дүй дүршэл энэ документ соо согсологдоһон, мүн эб найрамдалай, демократи болон социализмын түлөө ахадүү партинуудай хэхэ тэмсэлэй зорилгонууд тон элеэр тодорхойлогдоһон байна. Тус Декларации ревизионизмда, хархис буржуазна идеологидо тон шанга сохилто үгөө. Империалистическэ буржуази хадаа хархис идеологиие хэрэглэн, олониитын ухаан бодолые мохооруулха, эб найрамдалай, демократиин түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө хэдэг тэмсэлһээнь тэдэниие һамааруулха гэжэ оролдодог байна бшуу. Коммунистическэ хүдэлмэришэнэй партинууд марксизм-ленинизмдэ хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байһанаа, пролетарска интернационализмын, арадуудай хани барисаанай болон харилсаа холбооной гол ёһонуудта үнэн сэхэ байһанаа тус документ дотор дахяад онсолон тэмдэглэһэн байна. Энэ Декларации коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай саашадаа бүри нягта жагсаалтай болохо, бүхы ажалшадай хоорондохи интернациональна холбоо барисаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалхаһаа гадна, социализм болон коммунизм байгуулха хэрэгтэнь бүхы ахадүү партинуудта программна документ боложо үгэхэ байна гэжэ элидхэлшэ хэлээ.

Ахадүү коммунистическэ хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнэй баталан абаһан Эб найрамдалай манифестын дүлэтэ үгэнүүд политическэ үзэл бодолһоонь, элдэб шажан мүргэлдэ шүтэлгэһөөнь дулдыдангүйгөөр, һайн сэдьхэлтэй хамаг хүнүүдэй ухаан бодолдо, сээжэ зүрхэндэ зорюулагданхай. Мүн эдэ үгэнүүдынь дайнай аюулһаа эб найрамдалые хамгаалха зоригжуулхы уряа мүн болоно. Дайн байлдаанай болохые болюулжа болохо байна. Дайн байлдаан гээшэ заатагүй болохо юм гэжэ бодожо болохогүй. Эб найрамдал аршалан хамгаалагдажа, бэхижүүлэгдэжэ болохо байна. Эдэ үгэнүүд һайн сэдьхэлтэй хүнүүдэй бүхы зүрхэ досоонь этигэл найдабари түрүүлнэ, тэдэниие бүхы хүн зон халуунаар дэмжэнэ. Энэ этигэл найдабари юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, мүнөө эб найрамдалай хүсэнүүд угаа ехээр ургажа, дайн байлдаа зайсуулха аргатай болоо бшуу.

Москвада болоһон коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөнүүд ахадүүгэй партинууд революционно хүдэлөөнэй гол шухала хүсэн гэжэ КПСС-ые мэдэрһэн, тэрэнэй үүргые ёһотойгоор сэгнэһэн байна. Бидэнэр пролетарска интернационализмын тугые дээрэ үргэжэ ябаха, өөһэдынгөө зэргэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ, партиин ленинскэ Центральна Комитедые тойрон бүри батаар жагсааха ёһотойбди.

Социалистическэ оронуудай коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөнэй Декларациие, мүн Эб найрамдалай манифестые тайлбарилан ойлгуулха талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай, тэрэшэлэн бүхы идеологическа хүдэлмэриие шангадхаха тухай, марксизм-ленинизмын үзэл бодолоор республикын бүхы ажалшадые хүмүүжүүлгые улам һайжаруулха тухай, ажалай болон политическэ эдэбхи хэшээлые улам дээшэлүүлхэ тухай нүхэр Хахалов элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ хэлэһэн байна.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад үгэ хэлэхэдээ зүблөөнүүдэй дүнгүүдые, тэндэ баталан абтаһан түүхэтэ документнүүд — Декларации болон Эб найрамдалай манифестые нэгэн һаналтайгаар халуунаар һайшаагаа.

Партиин Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр **Дондуков** түрүүлжэ үгэ хэлээ.

— Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойтой дашарамдуулагдаһан хоёр угаа ехэ событи болоһон байна. СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси боложо, үнгэрһэн дүшэн жэлэй туршада соо советскэ арадай хэһэн тэмсэлэй болон илалтануудай гайхамшагта дүнгүүдые гаргаа. Мүн коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөн боложо, түүхэтэ документнүүдые— Декларациие, Эб найрамдалай манифестые баталан абаа. Эдэ зүблөөнүүд хадаа уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй хүсэтэ шэнэ дэбжэлтые, мүн социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай, арадуудай эбдэршэгүй бата нэгэдэл ба нягта жагсаалые харуулаа. Декларации болон Эб найрамдалай манифестын һаяхан толилогдобошье, эдэ документнүүдые мүнөө бүхы дэлхэйн хүн зон мэдээд байна. Бүхы дэлхэйн бүмбэрсэгэй жиирэй хүнүүд эдэ документнүүдые халуунаар һайшаан дэмжэнэ. Юуб гэхэдэ, тус документнүүд соо эб найрамдал тухай, амгалан тайбан зохёон байгуулхы ажал тухай тэдэнэй хүсэжэ ябадаг һанал бодол мэдүүлэгдэнэ. Зүблөөнүүдэй баталан абаһан документнүүд советскэ хүнүүдэй зохёон байгуулхы эршэ хүсые бадаруулан, тэдэниие шэн габьяата ажалда зоригжуулна.

Улан-Удэ городой ажалшад ажал хүдэлмэреэ улам һайжаруулхабди гэһэн шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, Декларации болон Эб найрамдалай манифестдэ харюусана. Жэшээлхэдэ, модоной заводойхид жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 3,5 миллион түхэригэй продукци гаргаха гэһэн уялга абаа. ПВЗ-гэй, механизированнэ шэлэй заводой, сэмбын фабрикын болон бусад предприятинуудай хүдэлмэришэд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Ажалай шэнэ амжалта бүхэн эб найрамдалые болон социализмые бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһа нэмэри болоно гэжэ ажалшад һайн мэдэнэ. Зүблөөнүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүдые, тэдэнэй баталан абаһан документнүүдые үргэнөөр тайлбарилха, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлаха гээшэ манай зорилго болоно.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэртэ коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй бүхы шахуу партинуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалга советскэ арадай болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин түүхэтэ габьяа болон амжалтануудые гэршэлһэн ябадал болохоһоо гадна, дэлхэйн коммунистическэ хүдэлөөнэй хүсэнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай байһан тухай, марксизм-ленинизмдэ тэдэнэй үнэн сэхэ байһан тухай гэршэлнэ гэжэ КПСС-эй Советскэ райкомой секретарь нүхэр **Бадмацыренов** үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглээ. Партийна организацинуудта бүхы идеологическа хүдэлмэри һайжаруулха буржуазна идеологитой эбсэшэгүй тэмсэл хэхэ шухала байһан тухай үгэ хэлэгшэ саашань тэмдэглээ. Тиихэдээ пролетарска интернационализм тухай, тус тус оронуудтахи хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэ тухай, арадуудай хани барисаан тухай лекцинүүд манайда үсөөнөөр уншагдана. Иимэ асуудалнуудаар материалнууд республиканска газетэнүүдтэ үсөөнөөр толилогдоно гэжэ тэрэ хэлээ.

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой шэрэм шудхалгын цехын формовщик нүхэр **Гуров** трибуныН дэргэдэ ерэнэ.

—Декларации болон Эб найрамдалай манифестые манай заводойхид угаа ехэ һайшаалтайгаар угтаа. Заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд, албахаагшад эдэ түүхэтэ документнүүдые ехэ һонирхолтойгоор зүбшэн хэлсээ. Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Москвада болоһон Зүблөөн тэдэнэй бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай байһые харуулаа. Энэнь ажалша хүн бүхэниие ехээр баясуулна. Эдэ Зүблөөнүүдэй дүнгүүд, эндэ баталан абтаһан документнүүд эб найрамдалай түлөө эршэтэй шанга тэмсэлдэ дэлхэйн бүхы арадуудые зоригжуулна, эб найрамдал дайн сэрэгые илаха гэһэн этигэл найдабари тэдэндэ түрүүлнэ.

Декларациин, мүн Эб найрамдалай манифестын үгэнүүл манай ороной, социалистическэ лагериин бүхы оронуудай хүн бүхэниие коммунистическэ болон социалистическэ байгуулалтада шэнэ амжалта туйлахыень уряална. Ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ, социалистическэ уялгануудаа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ, продукци бүтээн гаргалгые ехэ болгохо, шанарыень һайжаруулха гээшэ Декларации болон Эб найрамдалай манифестдэ эрхим харюу болохо гэжэ бидэнэр бултадаа мэдэнэбди. Тиимэһээ манай цехынхид жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Бидэнэр ажалай амжалта туйлажа, эб найрамдалай хэрэг бэхижүүлхэбди.

Научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри, тусхайлбал, Бурят-Монголой соёл культурын түүхые, хэлэнэй хүгжэлтын түүхые болон бусад асуудалнуудые шэнжэлхэ хүдэлмэри үргэдхэхэ, һайжаруулха, манай ороной бусад хизаар, область болон республиканууудтай научна хүдэлмэриин талаар холбоо барисаа байгуулха шухала байһан тухай Бурят-Монголой Научно-шэнжэлэлгын культурын институдай директор нүхэр **Лубсанов** үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Мүнөө США хадаа СССР-эй, социалистическэ лагериин бусад оронуудай эб найрамдалда дуратай политикада эсэргүүсэн эб найрамдал һуларуулха политика өөрынгөө зүгһөө ябуулжа, уласхоорондын харилсаае шангадуулна, социалистическэ байгуулалтые, марксизм-ленинизмые хардахын тулада идеологическа нүлөө үзүүлхэ зорилгоор али бүхы арга хэрэглэнэ, социализмын оронуудта һүйдхэлэй хүдэлмэри хэнэ. Иимэ оршон байдалда, революционно һэрэмжээ бүри дээшэлүүлхэ гээшэ манай зорилго болоно гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Иванов** хэлээ.

Партиин Иволгын айкомой секретарь нүхэр **Эрдыниев** иигэжэ хэлээ:

—Эб найрамдалай хуби заяан, хүн түрэлтэнэй ерээдүйн хуби заяан дэлхэй дээрэхи һайн сэдьхэлтэй хамаг хүнүүдэй һанаае зобооно. Угаа ехэ түгэлдэр хүсэн эб найрамдалые аршалан сахина гэжэ мэдэрхэдэ аятай байна. Энэ хүсэн хадаа хүн түрэлтэнэй гурбанай нэгэ хубиһаа олыень нэгэдүүлдэг социалистическэ лагерь, мүн империализмын колониальна дарлалтаһаа гараһан оронуудай 700 миллион хүн зон, капиталистическэ оронуудай дайн байлдаа үзэн ядадаг хэдэн зуу миллион ажалшад мүн болоно. Хэрбээ эдэ хүсэнүүд нэгэ доро дайн сэрэгтэ эсэргүүсэн, эб найрамдалые аршалан хамгаалхын, бэхижүүлхын түлөө тэмсээ һаа, дайн байлдаа зайсуулжа тэдэнэр шадаха байна. Декларации, Эб найрамдалай манифест хадаа советскэ хүн бүхэндэ, һайн сэдьхэлтэй хамаг бүхы хүнүүдтэ иимэ этигэл найдабари түрүүлнэ.

Иволгын аймагай ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ түүхэтэ документнүүдтэй ехэ анхаралтайгаар танилсахадаа, тэдэниие халуунаар һайшаан дэмжэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ саашань тэмдэглээ. Хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхын түлөө тэмсэл эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хубинь болоно гэжэ аймагай ажалшад һайн мэдэнэ. Тиимэһээ Декларациие, Эб найрамдалай манифестые зүбшэн хэлсэхэдээ, тэдэнэр 1958 ондо хүдөө ажахын продукци бүри ехээр үйлэдбэрилхэ зорилгоор шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана, хүдөө ажахын гол шухала продуктнуудай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ — бүгэдэарадай зорилго шиидхэхэ хэрэгтэ эрхим туһа нэмэри оруулхые эрмэлзэнэ.

Тимлюйскэ цементын заводой ТЭЦ-эй турбинын машинист нүхэр **Столярчук** үгэ хэлээ.

Декларации болон Эб найрамдалай манифесттэй танилсаад байхадаа, дэлхэйн хүдэлмэришэнэй болон коммунистическэ хүдэлөөн шэнэ илалта туйлаха гэжэ этигэнэбди. Дэлхэйн арадууд хүн түрэлтэнэй һаруул һайхан ерээдүй—коммунизм байгуулхал. Декларациин, Эб найрамдалай манифестын үгэнүүд эб найрамдалай түлөө, коммунистическэ байгуулалтада шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэлдэ бидэниие уряална.

Манай заводой хүдэлмэришэд эдэ түүхэтэ документнүүдые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Зүгөөр бидэнэр гүрэнэйнгөө үмэнэ ехэ үритэйбди. Энэ жэлдэ хэдэн мянган тонно цемент дутуу үгэһэн байнабди. Манай заводойхид энэ дутуугаа усадхаха, ажалай бүтээсэ шууд дээшэлүүлхэ зорилго мүнөө табинхай.

СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөнүүд дээрэ баталан абтаһан Декларации, Эб найрамдалай манифест бүхы орон дотор, мүн манай республикын ажалшадай дунда угаа ехэ политическэ, ажалай дэбжэлтэ бадаруулаа. Ажахын-политическэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ, социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ олониитын шэнэ дэбжэлтые шадамараар хэрэглэхэ гээшэ партийна организацинуудай шухала үүргэ болоно гэжэ КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Маслов** үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Идеологическа хүдэлмэриин дутуу дунданууды зайсуулха, кружогууд болон политическэ семинарнуудта һурадаг коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ гэгээрэл һайжаруулха хэрэгтэ мүнөө партийна организацинууд ехэ анхарал хандуулха зэргэтэй. Хэдэн аймагуудта, илангаяа Кяхта болон Зэдэдэ политическэ һуралсал эмхидхэлгэдэ ехэ дутуунууд бии. Партийна гэгээрэлэй һуралсалда 3—4 заняти үнгэргэжэ, Декларациие, Эб найрамдалай манифестые гүнзэгыгөөр шудалха хэрэгтэй. Эдэ документнүүд соо мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдалда марксистска гүн гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэнхэй, социалистическэ лагериин оронуудта социализм болон коммунизм байгуулгын баялиг дүй дүршэл согсологдонхой, дэлхэйн коммунистическэ хүдэлөөнэй зорилгонууд тодорхойлогдонхой. Лекцинүүдые уншахадаа арадуудай хани барисаанай, пролетарска интернационализмын, дэлхэйн коммунистическэ хүдэлөөнэй хүгжэлтын асуудалнуудта, буржуазна идеологи элишэлгэдэ ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй гэжэ нүхэр Маслов үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Республикын элүүрые хамгаалгын министр нүхэр **Бояновагай** хэлэһэн үгые суглаанда хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаа. Тэрэ хадаа СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүн бололсожо, һаяхан Хитадай Арадай Республикада, Вьетнамай Демократическа Республикада ошолсоод ерэһэн байгаа.

— Ахадүүгэй хани барисаанай, арадуудай харилсан туһалалсалгын эрхэ байдалда социалистическэ оронуудай туйлаһан асари амжалтанууд дэлхэйн бүхы ажалшадые ехээр баясуулна, коммунистическэ байгуулалтада шэнэ, бүри ехэ амжалта туйлагдаха байһаниие этигүүлнэ гэжэ нүхэр Боянова хэлээ. Һаяхан Хитадай Арадай Республикада, Вьетнамай Демократическа Республикада ябахадаа социалистическэ лагериин, арадуудай хани барисаан болон харилсаа холбооной угаа ехэ хүсэтэй байһанда бидэнэр үшөө дахин үнэншэн этигэһэн байнабди. Эдэ оронуудай коммунистическэ партинуудай угаа ехэ элсүүлэн эмхидхэхы үүргэ дүүргэдэг байһыень хараабди. Хитадай Коммунистическэ партиие тойрон нягтаар жагсаһан хитад арад угаа ехэ шэнэдхэн хубилалтануудые хэжэ, социализм байгуулгын замаар найдамтайгаар урагшаа дабшажа ябана. Хитадта шэнэ байдал зохёожо байһан олониитэ арад зоной угаа ехэ политическэ, ажалай дэбжэлтэтэйгээр хүдэлжэ байһыень бидэнэр хараабди. Хитад ажалшадай советскэ арадта угаа ехэ хани халуун мэдэрэлтэйгээр хандадаг байһыень бидэнэр хаа хаанагүй хараһан байнабди.

Вьетнамай Демократическа Республикада промышленность болон хүдөө ажахын, шэнэ культурын хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байһыень бидэнэр хараһан байнабди. Советскэ Союзай, мүн социалистическэ бусад оронуудай ахадүүгэй туһаламжаар эндэ хэдэн олон шэнэ завод, фабриканууд баригдаа. Вьетнамай ажалшадай партиин хүтэлбэреэр вьетнам арад социализм байгуулха замаар амжалтатайгаар дабшажа ябана. Хитадта шэнги мүн Вьетнамдашье советскэ арадта вьетнам арадай ахадүүгэй үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай мэдэрэлтэйгээр хандадаг байһыень бидэнэр хараабди. Энэ хадаа социалистическэ лагериин угаа ехэ хүсэниинь болоно.

Декларациие, Эб найрамдалай манифестые Улан-Удын гарнизоной солдадууд, сержантнууд, офицернүүд, халуунаар һайшаан дэмжэнэ гэжэ гарнизоной политотделэй начальник нүхэр **Горобей** хэлээ. Эдэ түүхэтэ документнүүд эб найрамдалай түлөө, демократиин түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэжэ байһан бүхы түрүү хүнүүдые өөһэдыгөө тойруулан жагсаадаг гол хүсэниинь коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинууд болоно гэжэ гэршэлэн харуулаа. Хүн түрэлтэнэй золтой жаргалтай ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ дэлхэйн бүхы ажалшадые марксизм-ленинизмын агуухэ үзэл суртал мүнөө нэгэдүүлэн жагсаана.

Гарнизоной сэрэгшэд, командирнууд, политическэ хүдэлмэрилэгшэд манай социалистическэ Эхэ ороной өөрыгөө хамгаалха шадабариие бүри дээшэлүүлхын тулада дайшалхы, политическэ бэлэдхэлдээ шэнэ амжалта туйлажа, сэрэгэй журам бэхижүүлжэ Декларацида, Эб найрамдалай манифестдэ харюусаха байна.

Суглаанай нэгэн дуугаар баталан абаһан резолюци соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Областной болон городской партийна эдэбхитэдэй суглаан хадаа коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөнүүдэй дүнгүүд тухай КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Хахаловай элидхэлые зүбшэн хэлсээд, Зүблөөнүүдэй хүдэлмэриие, тэдэнэй баталан абаһан түүхэтэ документнүүдые хүсэдөөр һайшаагаа. Декларации болон Эб найрамдалай манифест дэлхэйн коммунистическэ хүдэлөөнэй хүгжэлтын, социалистическэ лагериин түгэлдэр хүсэнэй саашадаа бэхижэлгын, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө бүхы арадуудай тэмсэлэй шэнэ шатые харуулна.

Марксизм-ленинизмын идейнэ үндэһэ һуурида түшэглэн, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые баримталан өөһэдынгөө хүдэлмэри эрхилдэг коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнэй агуухэ эбдэршэгүй нэгэдэлтэйгээр, бата жагсаалтайгаар үнгэрһые эдэбхитэдэй суглаан ехэ ханангяар тэмдэглэнэ.

Областной, городской партийна эдэбхитэд хадаа социалистическэ гүрэнүүдэй, бүхы оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай бата нэгэдэл, ахадүүгэй харилсаа холбоон манай Эхэ ороной, бүхы социализмын системын саашадаа хүсэтэ ехээр дэбжэхэ найдабари мүн болоно гэжэ өөрынгөө агуухэ Коммунистическэ партиин түлөө, түрүү хүн түрэлтэниие толгойлон, дэлхэйн социализмын системые толгойлон ябадаг оронойнгоо түлөө угаа ехэ баяр баясхалангай, омогорхолой мэдэрэлтэйгээр тэмдэглэнэ.

Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнэй документнүүд соо социалистическэ байгуулалтын, уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй баялиг дүй дүршэл согсологдоһон, дайнда эсэргүүсэн эб найрамдалай, демократиин болон социализмын түлөө түгэлдэр хүдэлөөн болгошо коммунистическэ хүдэлөөнэй шухала теоретическэ һургаал, марксизм-ленинизмые творческоор хэрэглэхэ ябадалда үндэһэлэн, хүгжөөгдэһэн байна. Эдэнь марксистско-ленинскэ теоридо, манай партиин идейнэ баялигта ехэ нэмэри болоно. Бүхы ажалшадай дунда Декларациие, Эб найрамдалай манифестые үргэнөөр тайлбарилха, эдэ документнүүдые партийна гэгээрэлэй һуралсалда гүнзэгыгөөр шудалха, коммунистнуудай идейно-теоретическэ хэмжээ, политическэ һэрэмжые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ ябадал эмхидхэхыень КПСС-эй обкомдо, горкомуудта, айкомууд болон республикын бүхы партийна организацинуудта партийна эдэбхитэдэй суглаан һанамжалан дурадхана. Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанууд дээрэ, партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнэй дүнгүүдые партиин горкомууд болон айкомуудай, бүхы партийна организацинуудай зүбшэн хэлсэхэнь шухала гэжэ эдэбхитэдэй суглаан тоолоно.

Промышленностиин, мүн хүдөө ажахын талаар 1957 оной ажахын жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын, мүн социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн 1958 ондо бүхы предприятинуудай түсэбүүдээ дүүргэлгэ, үлүүлэн дүүргэлгэ, мүн манай ажалай ашаг шэмые, хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ябадал хангахын тулада областной болон городской партийна организацинууд бүхы хүсэлэй оролдолгоёо гаргаха гэжэ областной болон городской партийн эдэбхитэдэй суглаан КПСС-эй Центральна Комитедые найдуулна. Энэ хадаа манай Эхэ ороной хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ, эб найрамдалай, демократиин болон социализмын хэрэгтэ манай туһа нэмэри болохо байна. Областной, городской партийна организацинууд ленинскэ Центральна Комитедые тойруулан өөһэдынгөө зэргые бүри нягтаар жагсааха, КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, манай орондо коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэнь тэрэнэй найдамтай түшэг тулгууринь саашадаашье байха.

Советскэ общеcтвын хүтэлбэрилхы, залан ударидахы хүсэн болгошо Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Бүхы оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай агуухэ бата нэгэдэл мандажа, бэхижэжэ байг лэ!

Марксизм-ленинизмын агуухэ илагдашагүй туг мандаха болтогой!

**

Түгэсхэлдөө суглаанда хабаадагшад партийна гимн «Интернационал» дуулаа.

ХАБАРАЙНГАА ТАРИЛГЫЕ ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАЯ!

☆

Тарянай ургаса улам дээшэлүүлхэ аргатайбди

һүүлэй хэдэн жэлэй туршада ма- й эндэ ороохо тарянай ургаса ала дээшэлжэ байна. Хоёрдохи лээ өөрыц үрэһэ хүрэнгөөр тарил- хээбди.

Нёдондо хабар һайнаар эл- үрилэгдэһэн пар дээрэ тарилга гдэһэн байна. Мүн колхознигууд, ханизаторнууд хабарай тарил- е агрономическа заабариин ёһоор хын тулада горьтой оролдол- гаргаа һэн. Энэ оролдол- инь ашаар урда урдынхи- орходоо шанар һайнтай ехэ- ье ороохо таряан абтаа. Шэ- түрүү арга — амяарлан ху- алга үргэнөөр хэрэглэгдээ. Тии- кэ үрэһэнэймнай таряан тарил- н һайн шанартай, шииг нойто ба- тай, сэбэрлэхэдэ зохистой байгаа.

Түсэбэй ёһоор 4688 центнер үрэ- нэй таряа хааха ёһотой аад, энэ сэбөө дүүргэнхэйбди. Энэ жэлдэ йи ургаса үгэһэн «альбидум» гэ- сортын шэнисэ, «лютесценс— », «Онохойская—3700» гэжэ сор- н хара таряан ерэхэ хабар тариг- ха юм.

Үрэһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри октяб- ин 20-доор дүүргэгдээ һэн. Энэ ухала хүдэлмэридэ үрэһэ сэбэрлэ- г тусхай бригада хүдэлһэн байна. тэлбэрилэгшэнь нүхэр Тудуп Рин- нов ажал хүдэлмэреэ үдэр нигүй эмхидхэжэ, хараалһан бол- р соогоо үрэһэеэ сэбэрлээ.

Сэбэрлэгдэһэн үрэһэмнай нүхэ бэгүй, һайн амбаарта хадагалаг- жа, кладовщигуудай харюусалга- үгтэнхэй.

Гэбэшье энэ жэлдэ ороохо таряа- й тусхай склад баригдаагүй бай- , 2996 центнер овёс цементлэгдэ- н тоог дээрэ хадагалагданхай.

Ерэхэ хабарай тарилгые саг бол- соонь, агрономическа эрилтэ- удые наринаар бэелүүлжэ, үнгэр- эд, ороохо тарянай һайн ургаса ахаар колхознигуудай шиидэн- . Тиигэжэ тарянай талмайн тар бүриһөө дунда зэргээр 11 нтнер, зарим газарнуудһаань 17— 18 центнер ороохо таряан абта- р хараалагдана.

Б. Ринчиндоржиев,
Хэжэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Республикын совхозуудта трактор заһабарилгын ябаса тухай

1957 оной декабриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Совхозууд	Трактор	Комбайн
Боргойн	121,0	27,2
Кяхтын	45,4	—
Хориин	27,7	166,6
«Эрдэм»	16,0	50,0
Бичурын	14,2	—
Яруунын	13,3	93,3
Сэлэнгын	—	—

Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой дүрбэдэхи таряан ажалай бригада (бригадирынь И. Бельский) тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Мүнөө энэ бригадынхид үрэһэ хүрэнгэеэ хаажа дүүргэхэ дүтэлөө. Үдэр соо түсэбэй ёһоор 90 центнерэй орондо 120 центнер хүрэтэр овёсой үрэһэн сэбэрлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ бригадынхид үрэһэеэ сэбэрлэжэ байна.

Ф. Сорокиной фото.

Эрхим үрэһэн хүсэд хаагданхай

БАЙКАЛО-КУДАРА. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай колхозууд энэ жэлдэ үрэһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэрийе эмхитэй һайнаар ябуулжа, хабарайнгаа тарилгада хүсэд хүрэхэ эрхим шанартай үрэһэ хаагаа.

Эндэ түсэбэй ёһоор 29455 центнер үрэһэн сэбэрлэгдэхэ аад, мүнөө 29528 центнер сэбэрлэгдээд, һайн амбаарнуудта хадагалагдажа, кладовщигуудта тушаагданхай. Энэ үрэһэнэйнь 51 процентнь «ОС—3» машинаар сэбэрлэгдээ юм.

МТС-эй харьяата «Заветы Ленина» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр К. П. Уткин, таряан ажалай бригадын бригадирнууд нүхэд С. Васильев, П. Трескин, С. Филонов) бүхы культурануудаар тарилгын һайн шанартай үрэһэ хадагалаа. Тус колхоз түсэбһөө гадуур үшөө 200 центнер үрэһэ хаагаад байна.

А. Мадасов, Кабанскын МТС-эй главна агроном.

Республикын МТС-үүдтэ трактор заһабарилгын ябаса тухай

1957 оной декабриин 1-нэй мэдээн

МТС-үүд	Бүхы маркын тракторнуудые заһабарилга (процентээр)	Хүдөө ажахын машиннануудые заһабарилга (тоогоор): Комбайн	Анзаһан	Сеялкэ	Культиватор
Хэрэнэй	162,5	27	32	40	21
Пограничнa	82,6	1	7	3	—
Хамнигадайн	80,9	—	—	—	—
Бургалтайн	80,7	4	14	23	—
Тарбагатайн	71,4	8	20	37	5
Цагаан-Усанай	70,0	3	13	36	8
Охин-Булагай	61,7	15	18	32	8
Үшөөтэйн	58,8	7	18	46	16
Курбын	57,1	—	9	8	—
Гашейн	56,0	2	25	80	75
Бичурын	55,2	10	25	60	—
Суулгын	54,8	6	10	15	—
Сүхын	53,5	4	—	—	—
Түнхэнэй	53,6	—	5	40	—
Иволгын	51,2	4	16	12	7
Баргажанай	51,5	5	20	35	20
Хонхолойн	51,2	6	18	22	13
Сэлэнгын	50,8	2	26	—	—
Е-Куналейн	50,0	17	36	4	—
Эгэтын	45,4	15	10	16	—
Закаменай	44,4	—	6	8	7
Итанцын	42,1	7	6	12	17
Хүнтэйн	41,3	1	8	6	1
Жэрэмэй	40,9	1	16	9	—
Шэнэ-Бэрээнэй	35,7	9	11	9	—
Ториин	28,5	5	1	11	—
Кабанскын	26,6	—	6	29	—
Саянтын	24,3	—	7	13	—
Хэжэнгын	23,3	1	12	14	10
Е-Кударын	22,2	—	21	74	30
Нарһатын	21,8	1	11	15	—
Хориин	17,2	9	20	40	10
Чесанын	15,1	6	20	35	—
Тимлюйскэ	10,7	—	10	24	16
Б-Куналейн	—	—	—	—	—

Республикын колхозууд, совхозуудта үрэһэ хаалга тухай

1957 оной декабриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороохото культура	Хартаабха
Б-Кударын	113,7	67,3
Түнхэнэй	104,4	77,7
Тарбагатайн	99,4	60,3
Прибайкальска	99,1	73;9
Бичурын	97,1	61,1
Заиграйн	92,4	44,0
Хэжэнгын	92,2	33,3
Кабанскын	91,6	51,1
Яруунын	87,8	16,3
Мухаршэбэрэй	87,0	53,2
Ториин	86,3	46,4
Хориин	86,3	46,8
Кударын	81,5	87,0
Закаменай	80,1	52,3
Зэдын	77,9	34,9
Курумканай	77,2	56,1
Баргажанай	74,3	75,0
Кяхтын	64,4	85,2
Иволгын	54,7	58,2
Сэлэнгын	52,8	57,5
СОВХОЗУУД:		
«Эрдэм»	100,0	37,3
Кяхтын	99,1	88,0
Яруунын	93,7	60,0
Бичурын	90,9	48,4
Боргойн	86,3	40,6
Хориин	68,7	28,5
Сэлэнгын	28,7	37,3

Нютагай үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэе

Ороохото тарянай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нютагай үтэгжүүлгэ ехэ удхашанартай болоно. Наг шэбхэ, үнэһэ гэхэ мэтээр үтэгжүүлдэг газарта тарянай ургаса һайн байдаг. Үбэлэй сагта нютагай үтэгжүүлгэ поли дээрэ зөөхэдэ эгээл зохистой саг мүн. Энээн тухай Тарбагатайн районой **«Победа»** газетэ «Рассвет» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр В. Родионовой бэшэг толилоо.

Мүнөө энэ колхоздо наг шэбхэ, үнэһэ поли дээрэ зөөхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Энээн тухай газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болохо талаар артелиин бүхы гэшүүд дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа. Энээниие бодотоор бэелүүлхын тулада нэн түрүүн ороохо тарянай һайн ургаса абаха шухала. Эгээл иимэһээ артелиин гэшүүд полинууд дээрэ үтэгжүүлгэ гаргаха хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Поли дээрэ наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэридэ гурбан бригада ажаллана. Эдэнэр мүнөө 200 тонно наг шэбхэ зөөгөө...»

Энэ газетэ нютагай үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ тухай асуудал тон зүбөөр табяа. Ороохо тарянай, огородой эдеэ ехээр ургуулхын тулада наг шэбхэ, үнэһэ үбэлдөө поли дээрэ зөөхэ хүдэлмэри хаа хаанагүй эмхидхэхэ шухала.

Энэ асуудалаар аймагуудай, мүн хэблэмэл газетэнүүд ходо статья толилжо, энэ хүдэлмэриин ябаса тухай ходо бэшэжэ байха ёһотой.

Эдеэ хоол элбэгээр, һайнаар бэлдэхэ

Амта шэмэ һайнтай, олон янзын эдеэ хоолоор ажалшадые хангаха гээшэ столово болон чайнануудай гол зорилго болоно. Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрийе һайжаруулха тухай асуудалаар КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй 1956 оной май һарада гаргаһан мэдээжэ тогтоолой үндэһөөр горьтой хүдэлмэри хэгдээ.

Бурмонкоопсоюзай харьяата ниитын эдеэ хоолой олонхи предприятинуудта эдеэлэгшэдэй өөһэдөө эдеэ абаха гурим тогтоогдоо. Республикын эд хэрэглэгшэдэй коопераци энэ оной арбан һара соо эдеэ хоол наймаалха түсэбөө 102,2 процент дүүргэһэн байна. Дурсагдаһан тогтоолой ёһоор Бурмонкоопсоюз эдеэ хоолой табан шэнэ предприяти нээхэ уялгатай байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ типовой 6 шэнэ предприяти (Мухаршэбэрэй, Бичурын, Сэлэнгын, Яруунын, Кяхтын, Заиграйн аймагуудта) ашаглалгада оруулагдаа. Мүн Гремячинскын, Усть-Баргажанай столовонууд, Түнхэнэй чайна, Хориин совхозой центртэхи столово һэльбэгдэн заһагдаһан, үргэдхэгдэһэн байна.

Ниитын эдеэ хоолой эмхи зургаануудые олошоруулха асуудалда ехэхэн анхарал хандуулагдаад, энэ жэлдэ 6 предприяти баригдажа бэлэн болохонь. Жэшээлхэдэ, Ториин аймагта столово, Кабанскын, Иволгын аймагуудта сайлаха газар нээгдээ. Жэлэй дүүрэтэр Борьёогой совхоздо, Заиграйн аймагта, Тарбагатайда ниитын эдеэ хоолой газарнууд баригдажа дүүрэхэ юм.

Огородой эдеэ хадагалха байра, холодильник, столово гэхэ мэтын барилгануудые МТС-үүдэй өөһэдынгөө мүнгэ зөөреэр бариха тухай Хүдөө ажахын министерство заабари гаргаһан юм. Теэд зарим МТС-үүдэй директорнууд мүльһэтэй холодильнигуудые бариха түсэбөө дүүргэнэгүй. Хүдөө ажахын министерство, нэрлэн хэлэбэл, министрын орлогшо нүхэр Хазагаев энэ талаар МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй урда эрилтэ табинагүй, тэрээнһээ гадна, МТС-үүд болон совхозуудта ниитын эдеэ хоолой байра бариха тухай КПСС-эй обкомой бюрогой, Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэри дүүргэхэ ябадалһаа зайсана.

Тиимэ ушарай тохёолдоһон дээрэһээ, Бурмонкоопсоюз өөрынгөө мүнгөөр Цагаан-Усанай, Сосновско, Баргажанай, Усть-Кяхтын, Түнхэнэй МТС-үүдэй дэргэдэ леднигүүдые бариха баатай болоо. Мүнөө Бурмонкоопсоюзай харьяата столовонуудта 41 ледник, 29 холодильник, огородой 700 тонно эдеэ хадагалха 13 байра бии болгогдоо.

Һурагшадые эдеэ хоолоор хангахын тула энэ жэл 21 һургуулида буфет нээхэ ёһотой аад, халуун эдеэтэй 35 буфет, юрын 9 буфет нээгээ. Теэд, энэнь үсөөхэн байна. Зарим һургуулинууд буфет хэхэ газар үгэнэгүй.

Ниитын эдеэ хоолой эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдал бии байһаар. Өөһэдөө эдеэ абаха гурим заримдаа эбдэгдэжэ, буфедтэ зон олоороо суглардаг, эдеэгээ абахадаа удаарха ушар үзэгдэдэг байна. Мүнөө столовонуудаар талон бэшэхын орондо рулон марканууд хэрэглэгдэдэг боложо, эдеэлэлгые ехээр түргэдхэнэ.

Зарим столоводо эдеэ хоол амтагүйгөөр, шанар муутайгаар буйлуулагдадаг байһан юм. Тиимэһээ, 1956 ондо Бурмонкоопсоюзай правлени поварнуудые бэлдэхэ нэгэ жэлэй һургуулида 30 хүниие, гурбан һарын курсада 62 хүниие, предприяти даагшанарай хоёр һарын курсада 12 хүниие һургажа, аймагуудта эльгээгээ. Нэгэ жэлэй курса дүүргэһэн 27 повар мүнөө жэл предприятинуудта хүдэлхэеэ ошонхой. Энэ оной октябрь һараһаа эхилээд, мэргэжэл дээшэлүүлхэ 3 һарын курсада 20 хүн, кулинарнуудай нэгэ жэлэй курсада—30 хүн һурана. Тэрэшэлэн 40 һурагшад столовонуудта хүдэлжэ, поварой мэргэжэл шудална.

Үбэлэй саг ерэбэ. Тиимэһээ хүдөө нютагуудай ажалшадһаа мяха, тоһо, һү болон бусад продукт элбэгээр худалдан абажа, ажалшадые олон зүйлэй эдеэ хоолоор хангаха арга бии болоо. Энэ талаар аймпотребсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Шарапов, Бурмонкоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо.

Кударын аймагай «Путь Октября» колхоз энэ жэлдэ тарянай баян ургаса хуряажа абаа юм. Эндэ ажалта үдэр бүридэ 5 килограмм таряан хубаагдахаар хараалагдана. Авансаар таряан хубаагдаһаар үнинэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой эрхимхонишон Б. Яковлев багахан хүбүүнтэеэ амбаарта ерэжэ, авансаар хубаагдаһан тарялгаа абаад бусахаяа байна. Хажуудань, үүдэнэй дэргэдэ таряа гаргажа үгэһэн амбааршан Ф. Савиновский.

И. Нечаевай фото.

Константин СЕДЫХ

ЭХЭ НЮТАГ*)

...шөө хоёр хүнүүдые хүсэжэ, тархиинь сабшаа һэн, хоёрдохи хүнэйнь бэеые дээрэһээнь бэһэлүүр хүрэтэрнь саб- архиһан байгаа. Тиихэ бүхэндэнь тэ- ой айхабтар ууртай сухалтай, хүшэтэй р мориниинь дайсадайнгаа моридые аар хазажа амжадаг байба.

...ндэр бэстэй, үһөө хиргаһан монсогор- толгойтой дүрбэдэхи баронтоной сэрэ- намнажа хүсөөд ябахадаа, үнөөхи н монголнай тэрээниие һэлмэрээ саб- гүй, харин һэлмэсэ зүүн гартаа хаяжа ад, баруун гараараа дайсанайнгаа ойдо аһажа, бахалуурдан тэрэ монго- гоё һайхан шэмэгтэй үнэтэ эмээл дээ- энь татажа газарта унагааба. Тэрэ өөрөө газарта моринһоо һуражэ буу- , унахадаа бүглэрһэн баронтониие да- , хүлижэ ороһон байна. Тиибэшье мо- нинь үнөөхи дайсанайнгаа галзуу мори- уусые таһар үдэр тататараа хазажа һан байгаа.

Баһал баатар хүн байна даа! Бурханай алаар, нимэ дайсантай бү дайралда- !»—гэжэ тэрэ сэрэгэй хажууда дүтэ- ошохо зуураа, Роман һанаа һэн.

...рэнэй дүтэлэн ерэхэдэ, үнөөхи сэрэг дээрээ түргэн бодожо, шуһа хатажа шаһан һэлмэеэ шүүрээдхибэ. Теэд ай үмдэжэ ябаһан улаан командирай һа харахаар тэрэ һэлмэеэ түргэхэн инь хэбэ. Тэрэнь жиирэй сэрэг бэшэ, командир хүн байна гэжэ Роман һая хараа һэн. Урдаа улаан сэмбэ хүшуу хадаһан, нарин сагаан фет- өөһон, улаан сэрэгэй малгай шэнги ... малгайтай, шүрбэһэлиг, шин- раг бэеынь баринги монгол халаадтай, урда хүшууниинь өөдөө хитарһан эрмэгтэй гутал үмдэнхэй хүн байгаа һэн. Үбсүүнэйнь зүүн хажууда улаан торгон бүд хадаатай байба.

Һаяхан болоһон шанга тулалдаанай охин хөөрэлгэһөө үшөө хүрөөгүй энэ залуу монголой нюур шарайнь эрэлхэг зоригтой, һүртэй шэрүүн, нэгэл ондоо янзатайгаар харагдана. Гоё һайханаар хотиһон хараахан нидхэнүүдынь сабиргай тээшээ зэртынги. Эдэнь хурдан түргэнөөр ниидэжэ ябаһан тэмээн хараасгайн далинууд шэнги. Зэртэгэршэг, согтой нюдэнүүдынь Роман тээшэ дайшалхы шанга зоригтойгоор, ажагланги туршангяар харана. Хүрилшэһэн ёрбогор хатуу шанаануудынь халуу бусалан улайнад. Бага туранхайшаг хонхор хасарнуудынь ажал хэдэггүй, садатараа эдеэд хэбтэдэг залхуу баян олонхи монголнуудайхидал тоһо бушханагүй, харин хахир хууралгаар харагдана. Эгэршэгүй зоригтой, үсэд хатуу зан абаринь тэрээнэй омголтонги нимгэн уралайншье түхэл дээрэ эли тодоор үзэгдэнэ.

— Сайн байнуу! — гэжэ тэрээниие Роман монголоор мэндэшэлээд, һүүлээрнь:— Эрхим һайнаар дай хэдэг хүн байнаш, нүхэр!—гэжэ ородоор нэмэн хэлэбэ.

— Үгы даа! — гэжэ тэрэ монгол сэбэр ород хэлэн дээрэ харюусаа һэн.—Үшөөл дай хэхэдээ муушаг байнабди. Эрэлхэг зориг манда бии аад, бэеэ барижа шададаггүймнай муу. Саг соогоо ерэжэ манда туһалһандатнай баярые хүргэнэб... Та хэн бэлэйт, нүхэр!

— ДВР-эй Арба нэгэдэхи морин полкын командир Улыбин гээшэб.

— Һайн даа, һайн даа, хүндэтэ хани нүхэрни. Минии нэрэ Сүхэ гээшэ...

— Сүхэ-Баатар?—гээд Роман ехэ гайхаба.—Дайнда ябахытнай хараһандаа би ехэ баяртайб. Танай энэ тулалдаае би хэзээдэшье мартахагүйб.

— Дайлалдажа би шадахаб, харин командалжа һаял һуража ябанаб. Өөрөө командалаад, харин хажуу таладань хаража байха гээшэмнай ехэл хэсүүтэй хэрэг байгаа ха.

— Энэ та, нүхэр Сүхэ-Баатар, хэниие плендэ абаба гээшэбта?

— Энэтнай бүхы сахарнуудые командалжа ябаһан Баир-гүн өөрөө гээшэ. Энэтнай Унгэрнын баруун гарынь ябаһан юм. Хойшодоо мантай дайлалдахаа болибо ёһотой,—гээд Сүхэ-Баатарай нюдэниинь хоротой шэрүүнээр ялалзаад абаа һэн.

Сүхэ-Баатар Роман хоёр тээшэ бүхы талаһаань партизанууд, мүн амиды үлэһэн монгол сэрэгүүд сугларжа эхилбэ. Тэрэнээ харахадаа гашуудаһан, уйдаһан Сүхэ-Баатар иигэжэ хэлээ һэн:

— Ехэл олон хүнүүдээ гээгээ байнабди даа, нүхэр! Олохон хүнүүдээ минии нюдэн харанагүй.

— Зүб даа, хүндэхэн байдалда ороһон байгаат,—гэжэ Роман баһал гашууданграар тэрээндэ харюусаад, тэрэ дары асууба:— Иихэдээ, нүхэр Сүхэ-Баатар, юун боложо байна гээшэб? Адагай нэгэ немецкэ барон эндэ ерээд, монголнуудые мантай дай хүүлхэдээ лажа байһан ябадал гээшэб? Бидэнэр мүнөөдэр нэгэшье ород сагаантаниие харабагүйлди. Гансал монголнууд мантай һэлмээр сабшалдаһан байнал. Юунэй түлөө тэдэнэр дайлалдана гээшэб? Бидэнэр тэдэнэй дайсад гээшэ гүбди?

— Тэдэниие мэхэлээ ха юм,—гэжэ Сүхэ-Баатар уйдхартайгаар харюусаба.—Тэдэнэр Монгол оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө, бэеэ даанги байдалай түлөө дайлалдахаяа Унгерныи сэрэгтэ ороһон байгаа бшуу. Тэдэнэр үгытэй ядуу, һүртэй шэрүүн эхэ орондоо дуратай ха юм. Үнэншэ сэхэ, эрэлхэг зоригтойшье һаа, харанхы мунхаг хүнүүд гээшэл. Барон Унгерн манай Богдо-хаанда Монголойнь хан шэрээ бусаажа үгөө бшуу. Харин манай эндэ Богдо-гэгээндэ халуунаар һүгэдэдэг, бурхан багшын энэ дэлхэйдэ эльгээһэн хүн гэжэ тэрээниие һанадаг юм. Харин Богдо-хаамнай Унгерныи үгэһөө гарахаа болишоо ха юм. Улаан Росси Монгол орониие дайлажа абаад, бүхы зониие богоолшолгодо оруулхаа байна гэжэ бурханда һүзэгтэй монгол хүнүүдтэ хэлыт гэжэ бүхы ваан-гүнүүд болон ламанарта тэдэнэр захирһан байгаа бшуу, теэд манайтнай эндэ ламанар гээшэ зуу мянга юумэл.

— Үгы теэд, яахадаа тэдэнэр ламанарта этигэхэ болоо юм. Тэдэнэй хэлэдэг үгэдэ зааханшье тэды үнэн зүйл бии гээшэ гү?—гэжэ сэхэ хаража шангаар хэлэбэ.

— Тэрэтнай эгээн муухай, зэрлиг хэрзэгы худал хуурмаг үгэ гэжэ бидэнэр, хубисхалта монголнууд һайн мэдэнэбди. Бидэнэр һаяхан Москва ошоод ерээбди. Монгол орониие эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалтай байхыень ород арад хараха хүсэлтэй гэжэ агууехэ Ленин өөрөө манда хэлэһэн байна. Тэрээнэй хэлэһэн үгэнүүдые арад бүхэндөө дуулгахын түлөө манай хубисхалшад бүхы оролдолтоёо гаргажашье байһан, гаргажашье байна гээшэ. Олон тоото монголнууд энээн тухай мэдэһээр Унгерныи урдаһаа, арад зондомнай амар заяа үзүүлдэггүй бүхы ваан-гүнүүдэйнгээ урдаһаа дайлалдахын тулада манда ерэжэ ородог болонхой.

— Тиимэншье тиимэ бэлэй, харин мүнөө дээрээ эдэ монголнууд ондоо этэгээдэй ашаг туһын түлөө дайлалдажа, үхэжэ ябана ха юм. Унгерныи түлөө үхэлэй дайнда эдэнэр оронол. Харин тэрэтнай японтоной табиһан удамаршаниинь ха юм.

— Хамаагүй, нүхэр һаяар бүхы байдалнай хубилхал байха даа,—гэжэ Сүхэ-Баатар эрид шангаар, бата найдамтайгаар хэлэбэ.—Советскэ хилые Унгерныи алхажа гаран сасуу, тэрээнэй сэрэгүүд һандаржа эхилхэл. Монголнууд яашье Улаан сэрэгтэй дайлалдахагүй байха даа. Тэдэнэр бултадаа тэрьелжэ, манда орожо эхилхэ байха...

Сүхэ-Баатарай үгэеэ хэлэжэ дүүргээгүй байтар агаарта улам шангадаһан хахир муухай эшхэрээн дуулдажа, Романай унажа ябаһан морин хурд-хард гээд, хойто хүл дээрээ бодошобо. Тэрэ дары нэгэ тээ, ара таладань үхэр буугай һомоной тэһэрһэн шэхэ дүлиирмэ абяан дуулдаба. Баһал нюрга өөдэ хүйтэ даама муухай шууяатайгаар Сүхэ-Баатар Роман хоёрой дээгүүр үхэр буугай шэнэ шэнэ һомонууд хиидэн үнгэржэ, полкын сотнинуудай сугларан жагсажа байһан газарта, тэрэнэй тэһэрһэн тооһо шоройнууд өөдөө харалан бушхажа эхилбэ.

— Үхэр буунуудаа асараа байна! Түргэн эндэһээ холо болоё,—гэжэ Роман Сүхэ-Баатартаа хашхарба.—Би өөрынгөө сэрэгүүд тээшэ гүйлгэхэм. Ламын-уулын саана уулзахабди.

Роман мориёо нэгэ ташуурдаад, эмээл дээрээ бүхыжэ, талын дундуур таран гэдэргээ гүйлгэлдэн ябаһан партизанууд тээшээ харайлгашаба.

Плендэ абтаһан Баир-гүниие сүлөө мэрин дээрэ һуулгажа хүлихэ гэһэн захиралта Сүхэ-Баатар үгөөд, саашаа гүйлгэлдэн ябаһан сэрэгүүдэйнгээ хойноһоо зүүн тээшээ харайлгашаба.

Унгерныи үхэр буугай батарей тэдэниие түргэ түргэн буудажа байгаа һэн.

Өөһэдынхидөө хүсэхэ болоод ябатараа Роман мориёо татажа, гэдэргээ хараба. Сүхэ-Баатарайнгаа амиды мэндэ өөһэдынгөө сэрэгүүд тээшэ дабхин гүйлгэжэ ябахые хараад, саашаа харайлгашаба. Эгээн энэ үедэнь тэрээнэй шанха урда хүрн улаан гал гэнтэ хүхэ тэнгэри өөдэ соробхилхыень хараад, һомоной тэһэрһые дуулажа амжабагүй.

...Өөрынгөө командирые хүлсэжэ байһан партизанууд тэрээнэй гүйлгэжэ ябаһан мориной урда газар гэнтэ тэһэрэн, алтан шара сахилгаан иишэ тиишээ сахилгаалжа, ухаа тооһон, хара шоройнуудай бутаршахые харабад. Үхэлэй шарха абаһан мориниинь газарта унахынгаа урид, галзуу хоротойгоор хоёр урда хүлөө дээшэнь үргэн дэбхэрбэ. Түрүүшээр Романай малгайнь газарта унажа, өөрөө хоёр гараа хоёр тээшэнь һарбайн аалиханаар, дурагүйлхэһэн хэбэртэйгээр, харин холын һүртэй шэрүүн газар дээрэ эмээлһээ унашоо бэлэй.

— Эх, Роман Северьянович! Дайгаа дүүргэбэ байнаш даа!—гээд Мишка Добрынин тархяа адхашаба, нюдэнһөөнь зэлүүдгүй нёлбоһон дуһалба. Нюдэнэйнгөө нёлбоһо аршажархёод, аймшагтай зэбүүн хоолойгоор өөһэдынгөө разведчигүүдтэ командалба:

— Минии хойноһоо харайлгагты! Командираа хамгаалжа шадабагүйбди! Энээнэй түлөө маниие буудажа алахадаа болохо!

Разведчигүүдынь Мишкын хойноһоо ганса хүн шэнги бүгэдөөрөө харайлгалдашаба. Урда зүгһөө, набтар гүбөөнүүдэй саанаһаа Унгерныи шэнэ сотнинууд бултайлдан гаража, зэлэ татан, зэрлиг муухайгаар хашхаран хуугайлалдажа, добтолгодо орожо эхилбэ. Теэд разведчигүүд тэдэнһээ һүрдөөгүй, гэдэргээ бусаагүй һэн. Шуһандаа зуурашоод, мэдээгүй хэбтэһэн Романиие үргэжэ, хүтэлжэ ябаһан моринойнгоо эмээл дээгүүр хүндэлэн табяад, наашаа эрьехэ үедэнь баронтон тэдэнһээ хахад модоной газарта ябаа һэн. Мишка тэрэ моринойнь жолоо баринхай, нүгөө гараараа Романай хүл баринхай гүйлгэнэ. Нүгөө хажууһаань нэгэ разведчик Романай толгойе үргэн гүйлгэжэ ябаа һэн. Иигэжэ тэдэнэр Романай үхэһэн амиды мэдэнгүй бэеынь Ламын-уулын ара талада асарһан байгаа.

Ородһоо **Д. ЧЕРНИНОВ, Ц. БУДАЕВ** оршуулба.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай га- ... октябриин 20, 23, 31-нэй, нояб- ... 19-нэй номернуудта.

Залхууда „залгигдаһан“ почтальон

Хүндэтэ Тархай!

Тээсгэн халтар моринойнгоо хагарые табилуулан, Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой гурбадахи бригада руу ошожо ябабаб. Моримни гэнтэ хоолзуураа татаад, хажуу тээшээ халба һүрэжэ, эзэн намаяа эмээлһээ хуура татан алдаба. Харан гэһээмни, харгын хажууда халбагар-хабтагар газетэнүүд, хэдэн хэһэг бэшэгүүд һалхинда һаршаганалдажа байгаа.

Хэдэн зуугаад, мянгаад километр дайдые дабажа ерэһэн аад, хүрэхэ гэрэйнгээ хаяада хаягдаад байһандаа тэдэнэр тэнсэлгүй «гомдожо» байлай.

Харгыда хаягдаһан хайратай тэдэниие ганзагалжа, бригада руу абаашаа һэм. Энэ ушарай эхи тархи иимэ:

Почтальон Цыремпилова Гарма гурбадахи бригада руу ошохоёо олиггүй залхуураад, эдэ газетэ, бэшэгүүдые «этигэлтэй» хүнөөр эльгээһэниинь, тэрэнь харгыдаа хаяжархёод ябашаһан байгаа бшуу.

Почто зөөхын тулада зорюута үгтэһэн моритой аад, нүхэр Цыремпилова бэшэг, газетэнүүдые зургаа-долоон хоногто гэртээ хэбтүүлдэг, ондоо хүнөөр эльгээдэг заншалтай юм.

Эгээл иимэрхүүгээр хүдэлдэг хүндэ үдэртөө 1,25 ажалта үдэр үгэдэг колхозой правлениие баһа гайхахаар.

Залхууда «залгигдаһан» хүнэй толгой дээрэ хүйтэн уһа адхаа һаа, сэлмэдэг гэлсэгшэ. Теэд почтальон Цыремпилова Гармын толгой дээрэ уһа адхахада аягүй хадань, ажалдаа иигэжэ хандахаяа энээнһээ хойшодоо боли гэжэ хэлээд, колхозой правлени саашадаа ямараар хүдэлхыень хаража үзэг лэ.

А. Петров.

Гэрнүүд хүсэд дулаалагданагүй

Хүндэтэ Тархай!

Манай Ахын аймагай центр соогуур малтаһан нүхэн, обогор-шобогор шоройнууд олон. Һүниндөө тэрээгүүр алхалхаяа айхаар. Гэнтэ нүхэ руу гэшхээ һаа, унажа гэмтэшэхээр. Эдэ нүхэнүүдтэ зоогдохо столбын модонууд ойн оёорто отологдоһон аад, орхигдошонхой. Энэ шалтагаанһаа комхозой мэдэлэй табяад шахуу гэрэй заримынь зайн галай утаһанууд зайсаад гаранхай зандаа. Комхозые даагша нүхэр Дарбаковой даншье унжагайгаар хүдэлдэг дээрэһээ олон гэрнүүдынь оройһоошье, оёорһоошье мууса дулаалагданхай, пеэшэнүүдынь утаа хаядаг, ханынь забһараар һалхин һаадгүй ородог юм.

Хүнүүдые хүйтэн гэртэ байлгахаяа болижо, керосинта лампаһаань хахасаажа, электрын гэрэлээр хангыш гэжэ Ахын комхозой ахалагша Дарбаковто, Тархай, Та... аятайханаар хэлэжэ үгыт.

Ш. Бамбалаев.

ГАЗЕТЫН ВИТРИНЭ ТУХАЙ ҮШӨӨ ДАХИН

(Корреспондентын тэмдэглэлһээ)

Яруунаһаа ерэхэ автобусаар город орохо гэжэ эртэлэн бодоһон хоёр аяншан Хориин аймагай центр тосхоной чайнын газаа нилээд үнихэн эрьелдэнэ. Мүн баһа сүүмхэ, чемодан бариһан. холо ойро ошохоёо зориһон хүнүүд сугларна.

«Хүлеэһэн юумэ хүһэлэнтэй» гэһэндэл, нөөхи хоёр эртэлээшэ аяншаднай автобусай саг соогоо ерэхэгүйдэ ехэл хашаранхай, нэгэниинь нэгэндээ хандажа:

—Энэ столовын газаахи витринэдэ шэнэ газетын үлгөөтэй байдаг һаа юун гээшэб, уншажа байха юм аад,—гэнэ.

—Һэ, энэшни түхэреэн жэлдээшье газетэтэй байхыень хараагүй хүм. Столовые даагша Байковашни газаахияа обёордоггүй хүн юумэл, —гээд тэрэнь эндэхи янзатайгаар мэдээшэрхэн харюусана.

—Тээ тэрэ райфогой газаашье баһал хооһон витринэ байна ха. Почтын конторын газаахи витринэдэл газетэ үлгөөтэй харагдана, —гээд саашаа ябашана.

Аянда зориһон автобус хүлеэһэн хүнүүд энэ хирэдэ һууха байха газаргүй, ханха зайдан үйлсын тэг дунда абажа ябаһан хайрсаг, мэшээг дээгүүрээ һуунхай—хоёр тээшээ харасагаана. Зарим нэгэниинь сберкассын, чайнын тооһотой хэрэлсы дээгүүршье һууна.

—Хүн зоной һүндэлдэг, автобусай тогтодог газарта яажа һандали, һарабшатай һуури зохёожо хэдэггүй юм гээшэб,—гэжэ тулгуур тулаһан, бурзан сагаан буурал толгойтой үбгэн гэмэрбэ. Абажа ябаһан юумэн дээрээ аша хүбүүнэйнгөө аягүй һуушахаяа һанахада:

—Бод, бү һуу. Шамһаа байха би хүл дээрээ байнаб. Зосоохиень буталжархихаш,—гэнэ.

Нөөхи почтын конторо ошотшо хүмнай ерэхэдээ, ехэл урмаа хухарангяар:

—Мүнөө ноябрь 24 гү даа. Почтын витринэдэ ноябриин 9-нэй «Бурят-Монгольская правда» няагдаһан аад, хахаршанхай байна. Саашань айкомой, райсоюзай правлениин газаахи витринэнүүд хуу хооһон лэ,—гэбэ.

Энэ үеэр автобусуудшье зүүн баруун тээһээ буужа, аянай зон ябаха тээшээ дугташалдаба.

—Эндэ автобус хүлеэжэ, аяшархаар байна,—гэлдэһээр нөөхи хоёр аяншаднай мордоо һэн.

Эдэ аянай зон дэмы хэлсэжэ гайхаатүй. Аймагай центр—Хори тосхоной эмхи зургаануудай газаагуур газетын витринэнүүд бии байбашье, саг соогоо газетэ үлгэгдэдэггүй гү, али зариманиинь түхэреэн жэлээрээ хооһон байдаг юм. Теэд, энээн тухай партиин айкомой пропаганда болон агитациин таһагта, айкомой секретарь нүхэр Рандинай кабинедтэ ходо хөөрэлдэдэг, «хэмжээ» абтадагшье һаань, олониитын дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха арга дүршэлэй нэгэн—газетын витринэнүүд хооһон байһаар.

Колхозуудай, предприятинуудай центр тосхонуудта газетын витринэ бии болгохо гэһэн хөөрэлдөөнэй Хоридо бэелээгүйнь шалтагаан баһал иимэ байна гээшэ ха.

Ц. Дандаров.

Х. НАМСАРАЕВАЙ СУГЛУУЛАГДАМАЛ ЗОХЁОЛНУУД

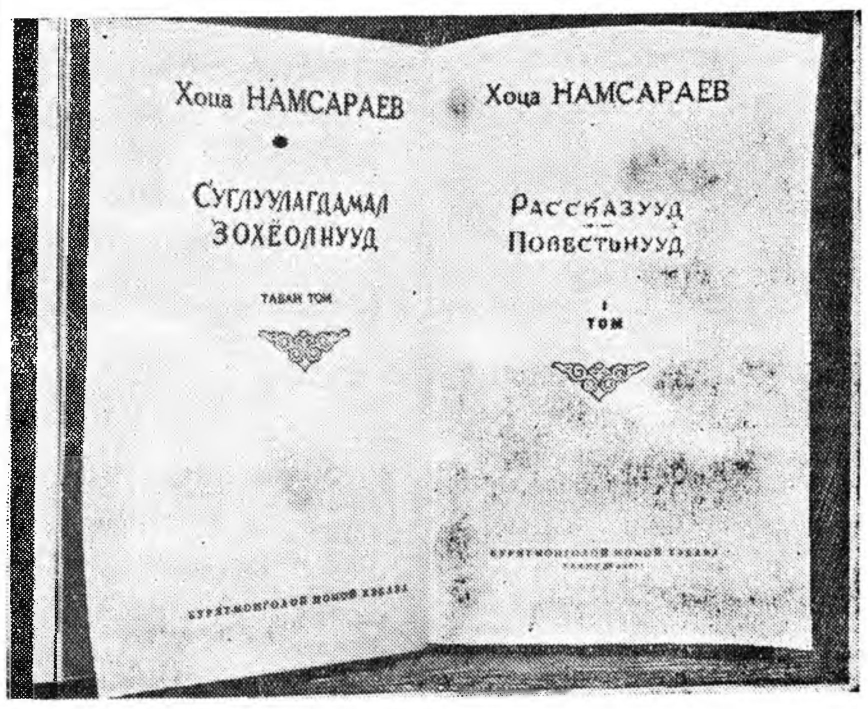

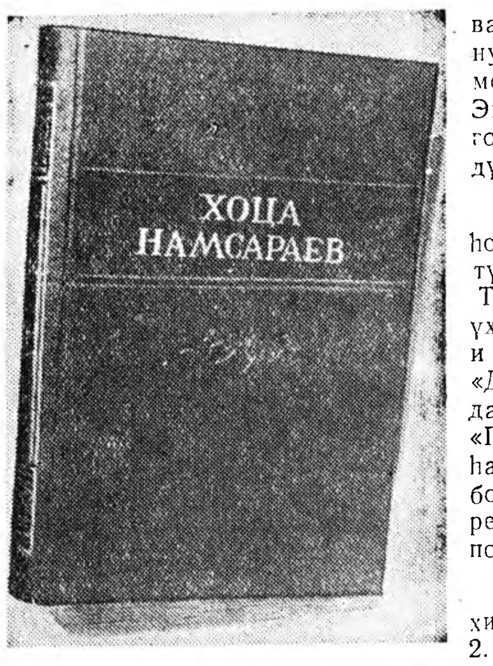

Бурят-Монголой уран зохёолой үндэһэ һуури табигша Хоца Намсараевич Намсараевай суглуулагдамал зохёолнуудые Бурят-Монголой номой хэблэл гаргажа эхилээ. Энэ суглуулбаринь 5 ном болгогдон, 1959 ондо хэблэгдэжэ дүүргэгдэхэ юм.

1938 он болотор зохёогдоһон рассказууд, повестьнууд түрүүшын том соо оронхой. Тэдэнэй тоодо: «Үнэшэдэй үхэл», «Үбгэн банди», «Серп и Молот» заводто (очерк), «Далан үгөөр Даргай баяниие дараһан нэрэгүй Нэхытэ», «Гэртэхи зөөриеэ ходолуулһан гэнэн хонгор шабганса» болон бусад 25 рассказ; «Цыремпил», «Нэгэтэ һүни» гэжэ повестьнууд оролсоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Нэгэдэхи томой түрүүшын хуудаһан. 2. Х. Намсараевай суглуулагдамал зохёолнуудай түрүүшын томой гадар.

А. Мантаев.

Баскетбол

Баскетболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө боложо байгаа мүрысөөндэ эрэшүүлэй 8, эхэнэрнүүдэй 4 команда хабаадалсана.

Хоёр уулзалгын дүнгүүдэй ёһоор, эхэнэрнүүдэй командануудай дундаһаа багшанарай ба пединститудай суглуулагдамал командануд түрүү зэргэдэ ябана.

Эрэшүүлэй дундаһаа зооветинститудай ба багшанарай суглуулагдамал командануд шалгараа.

Мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

А. Игумнов.

БМАССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадионой елүүр дээрэ хоккеистнүүдэй мүрысөөн үнгэрөөшэ амаралтын үдэр боложо, үбэлэй спортын сезон нээгдэбэ. Нэгэ үдэрэй мүрысөөндэ «Буревестник», «Звезда», «Динамо», «Авангард», «Байкал», ПВЗ-гэй «Локомотив» командануд хабаадалсаа. Энэ мүрысөөндэ ПВЗ-гэй «Локомотив» команда илаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Буревестник», «Звезда» командануудай наадан.

Л. Хайдуровай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XII сесси

Алжир тухай асуудалые политическэ комитедтэ зүбшэн хэлсэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 1. (ТАСС). Ноябриин 30-да Генеральна Ассамблейн политическэ комитедтэ Алжир тухай асуудал үргэлжэлүүлэн зүбшэн хэлсэгдээ. Сириин түлөөлэгшэ Зейн Эд Дин гэгшэ ехэ үгэ хэлэжэ, Алжир тухай асуудалые алишье талаһаань шэнжэлээд, Франциин колониальна политикые элирүүлэн харуулаа.

Сэрэгэй хүсөөр Алжирай хүн зониие «номгоруулха» гэжэ Франциин правительствын дэмы найдадаг байһыень Сириин делегат ха... руулаа. Үнгэрһэн жэлэй туршада Алжирай зэбсэгтэ хүсэнүүд гурб... дахин олошоржо, 100 мянган хүн... болоо. Тэдэнэр нэгэ жэлэй урда... тээхидэ орходоо буу зэбсэгээр түгэс... болоһон ба сэрэглэжэ шадаха бо... лоһон байна.

Англиин түлөөлэгшэ Нобл, Фран... циин түлөөлэгшэ Пино гэгшэд үг... хэлэжэ, Алжирта ябуулагдажа бай... һан Франциин правительствын по... литикые сагааруулха гэжэ оролдо... һон байна.

Ядерна буу зэбсэг тээһэн Америкын самолёдуудай ниидэхэдэнь англиинхид ехээр буруушаана

ЛОНДОН, декабриин 2. (ТАСС). Англида байдаг Америкын самолёдууд атомна, водородно бомбонуудые ашаад, саг үргэлжэ ниидэнэ гэжэ Макмиллан Селвин Ллойд хоёрой мэдэрһэнһээ хойшо Англиин олониитэ гүнзэгы ехээр һанаата болоно.

Парламентын хэдэн гэшүүд — лейбористнууд «Дейли Уоркер» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө энээн тушаа һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлээ. Толгой дээгүүрнай водородно бомбонуудые ашаһан самолёдууд ниидэнэ гэжэ мэдээд байхадаа Англиин хүн зон заатагүй һанаагаа зобохо ёһотой гэжэ парламентын гэшүүдэй нэгэн хэлээ.

Баруун оронуудай болон Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд за... тагүй. уулзажа, хэлсээ хэхэ ёһото... болоод байна гэжэ лейбористнуу... дай зариманиинь мэдүүлээ.

Парламентын гэшүүн Альберт Робертс иигэжэ мэдүүлбэ: «Эб най... рамдалда туһа нэмэри боложо байһан ямаршье үзэл бодолые пра... вительствомнай дэмжэхэ ёһотой. Мүнөө үедэ тохёолдоод байһан түг... шүүрилтэ шанга байдалые зөөл... рүүлхэ хэрэгтэ туһа болохо дурад... хал бүхэниие хэзээшье буруушаа... жа болохогүй».

Парламентын гэшүүн Силвестер иигэжэ хэлээ: «ямаршье оронo... зүгһөө дурадхал оруулагдаа һаань... илгадгүй, ямаршье сагта хүтэлбэ... рилэгшэд сугларжа хэлсээ хэхэ... ёһотой».

Баруун Ирианиие Индонезитэй нэгэдүүлхын түлөө Индонезиин арад зон тэмсэһээр

ДЖАКАРТА, декабриин 2. (ТАСС). Баруун Ирианиие Индонезитэй нэгэдүүлхын түлөө Индонезиин арад зон тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр. Декабриин 2-то правительствын уряалаар энэ эрилтые дэмжэн, Голландиин болон Голланди-Индонезиин холимог предприятинуудта 24 часай бүгэдэниитын забастовко эхилбэ.

Мүн декабриин 2-һоо эхилэн «КЛМ» гэжэ Голландиин компа... ниин самолёдуудые Индонезиин га... зар дээрэ буухыень Индонезиин правительство хорёо. Тэрэшэлэн голландска хэлэн дээрэ газетэ бо... лон журналнуудые хэблэхэ, мүн Голландиин кинофильмнүүдые ха... руулха ябадалые хорихо тухай шиидхэбэри абтаа.

Президент Сукарнода хорото этэгээдүүдэй добтолһондонь Индонезиин арад зэбүүрхэн дураа гутана

ДЖАКАРТА, декабриин 2. (ТАСС). Гүрэниие толгойлогшо президент Сукарнода хархис болон революцида харша этэгээдүүдэй добтолхо гэжэ һэдэлгэ гаргаһандань Индонезиин арад зэбүүрхэн дураа гутана. Радиогоор үгэ хэлэхэдээ, премьер-министр Джуанда энэ ушарые буруушаагаад, жагсаал нэгэдэлээ бэхижүүлхыень арад зониие уряалаа.

Президент Сукарнода добтолһон энэ ушар хадаа республикые һа... даргаха гэһэн һэдэлгэ гэжэ хара... дажа болоно гэжэ ниислэлэй газе... тэнүүд түрүү статьянууд соогоо бэ... шэнэ.

Энэ хорото муухай добтолго ту... шаа зэбүүрхэжэ байһан тухайгаа олониитын организацинууд, хүдэл... мэришэд, таряашад, эхэнэрнүүд бо... лон залуушуул мэдүүлжэ, прези... дент Сукарнода олон телеграмма... нуудые эльгээнэ.

Ифнидэ тулалдаанууд болоно

ПАРИЖ, декабриин 2. (ТАСС). Мароккын болон Испаниин сэрэгүүд Ифнидэ тулалдана. Мароккын армиин частьнууд хэдэн постнуудые барижа байна, тэндэхи нютагай зарим хубииень хинамжадаа абанхай ба аэродром болон испаниинхидай бэхижүүлэгдэһэн хэдэн районуудые хүреэлээд байна гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ.

Испаниин засагаархид Ифнидэ шэнэ шэнэ сэрэг эльгээжэл байна. Мүн Ифнидэ испаниинхид самолёдуудые болон далайн-сэрэгэй фло... дой корабльнуудые хэрэглэнэ.

Франциин фашистнуудай жэгшүүритэ муухай ааша

ПАРИЖ, декабриин 2. (ТАСС). Парижай 12-дохи округто фашистнууд «Юманите-Диманш» газетые худалдан тараагшадта зэрлиг муухайгаар добтолоо. Декабриин 1-дэ 20 шахуу фашистнууд хоёр автомашинаар «Домениль» гэжэ метрогой станцида ерээд, газетэ худалдагшадта добтолжо, тэдэниие с... хиһон, мүн абаад ябаһан газе... нүүдыень таһар удар татаһан ба... на. Газетэ худалдагшадай нэгэ... нилээд хүндөөр шархатаа. Тэрэ... гүүр ябаһан хүнүүд газетэ худа... дагшадта туһа хүргэжэ, фашис... нуудые үлдэһэн байна.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ Прагада Чехословакиин эхэнэрнүүдэй комитедэй президиумэй заседани боложо, тэрээн дээрэ Эб найрамдалай манифест зүбшэн хэлсэгдээ. Чехословакиин бүхы эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаһан хандалга эндэ абтаа. Атомна болон водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулхын, тэрэнэй бүтээлгые хорюулхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень хандалга эхэнэрнүүдые уряална.

✦ Румыниин Арадай Республикын ниислэл хотые Софитай, Белградтай болон Афинатай холбоһон агаарай шэнэ зам нээгдэбэ гэжэ Бухарестһээ мэдээсэгдэнэ.

✦ Финляндида байдаг СССР-эй посольство Финляндиин гэгээрэлэй министерстводэ номуудые бэлэглээ. Уранһайханай, техникын, хүдөө ажахын, медицинскэ литературын 643 том ном бэлэглэгдэһэн байна. Финлянди Советскэ Союз хоёрой хани барисаанай һаратай дашарамдуулан, Хельсинкидэ эмхидхэгдэһэн советскэ номой выставкэ дээрэ эдэ бүхы номууд табигдаһан юм.

✦ ФРГ-гэй уголовно ведомствын мэдээнүүдэй ёһоор, мүнөө үедэ Баруун Германида 1938 ондо бүхы Германиинхида орходоо олон гэмтэ ябадалнууд хэгдэнэ. 1956 он... ФРГ-дэ 1630 мянган 675 уголов... гэмтэ ябадал хэгдэһэн байгаа. ...һөө 21 хүрэтэр наһатай залуушу... илангаяа ехээр гэмтэ ябадал хэ... гэжэ мэдээсэгдэнэ.

✦ Соёл культурын талаар Румыниин Арадай Республика болон Венгриин Арадай Республика хоорондо 1958 ондо харилсаха ... сэбтэ Бухарестдэ гар табигда... Энэ түсэбэй ёһоор хоёр орон ур... һайханай коллективүүдые, ду... дые, багшанар болон уранзохёо... шодые бэе бэедээ эльгээлсэхэ, ... муудые оршуулжа хэблэхэ, выста... кэнүүдые эмхидхэхэ, байна.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА.

Инаг хайрата **НАМЖИЛ** эхын наһа бараһанда Бурят-Монголой уранзохёолшодой Союз болон «Байгалай толон» журналай редакциин хүдэлмэрилэгшэд ехээр шаналжа байһанаа уранзохёолшо Чимит-Рыгзен Намжилович Намжиловта, тэрэнэй бүлынхидтэ мэдүүлнэ.

АХЫН АЙМАГТА

ОЛЗОТОЙ АГНУУРИ

Мүнөө жэлдэ ута намар боложо, агнуурида гарахада зохид байба. Мүн үбэлэй эхин ноябрь һарашье дулаахан байгаа.

Голложо, жалга зайжа хэрмэн олон. Эгээл энэ үедэ ангуушад мори унаагаа түхеэрэн тайга гарана. Аймагай «заготконторын» бэлэдхэлэй пунктда үдэр бүри хэдэн зуугаад хэрмэнэй арһан орожо байна. Ангай арһа тушаан абадаг Зунды Гундынович Дыржинов сүлөөгүйгөөр хэрмэнэй арһа шэлэн абажа байна.

Аймагай албахаагшад, хүдэлмэрилэгшэд амаралтынгаа үе соо хэдэн зуугаад түхэригэй ангай арһа асаржа тушаанад. Жэшээнь, шофер С. Манханов, модошо дархан Д. Гомбоев, Н. Галсанов, С. Д. Черпанов болон бусад арбаад үдэрэй туршада ошохо зуураа тус бүридөө 100—150 хэрмэ барижа, 1000—1500 түхэригэй олзо олоо. Ангуушад иигээд бүри ехэ олзо олохонь, мүнөө жэлдэ хэрмэн тон элбэг, гүрэндөө ангай арһа бүри ехээр тушаахань лабтай.

ПРОФСОЮЗАЙ ГЭШҮҮДЭЙ ҮҮСХЭЛ

Аймагай центр болбосон түхэлтэй боложо, һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд хубилаа. Байрын гэрнүүдые олоор бариха хэрэгтэ профсоюзна организацинууд туһалалсаха уялга абанхай. Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай гэшүүд барилгада хэрэглэгдэхэ 400 кубометр модо бэлдэжэ үгэхэбди гэжэ үгэеэ үгөө. Мүнөө модо бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябажа байна. Тэдэнэр амаралтын үдэр бүхэндэ модо отолосожо, абаһан уялгаяа һаяар сүм дүүргэхэ хүсэлэнтэй. Модо бэлэдхэлгэдэ нүхэд С. Д. Черпанов, Е. Пронтеева, Д. Мунконова, Б. Жамбалов, В. Пронтеева гэгшэд һайнаар хүдэлмэриржэ, үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

НОМ НАЙМААЛАГША

Вера Манзарханова 1954 онһоо эхилжэ номой магазинда наймаалагшаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Манзарханова наймаа хэхэдээ яһала дүй дүршэлтэй болоһон байха юм.

Ном худалдан абагшадта Вера урин зөөлэнөөр хандадаг, номой удхашанарые хүнүүдтэ ойлгуулжа үгэдэг юм. Нүхэр Манзарханова уншагшадта ямар номууд хэрэгтэйб гэжэ мэдээд, тэдэнэй захяагаар хэрэгтэй номуудыень асаруулдаг. Иигэжэ Вера Манзарханова түсэбөө 120—130 процент дүүргэнэ.

ҺАРЛАГ ҮНЕЭДҺЭЭ ЕХЭ ҺҮ ҺААНА

Һарлаг үнеэнэй һүниинь аргагүй удхэн, тоһолиг байдаг юм. Илангаяа намар болоходо һарлагай һүн бүри үдхэржэ, тоһолигынь 6,7 процент хүрэдэг байна. Хэрбээ һарлаг малые һайн тэжээл дээрэ байлгаад һаабал жэл соо 400 литр һү үгэжэ шадаха гэжэ түрүү малшад хөөрэдэг. Һарлаг үнеэн эбэртэ мал сооһоо эгээл заахан һү үгэдэгынь юм. Харин һарлаг буха юрын үнеэн хоёрой хоорондоһоо гараһан хайнаг үнеэн һарлаг үнеэндэ орходоо 2—3 дахин ехэ һү үгэхэ аргатай.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад аймаг соогоо түрүү зэргэдэ ябана. Тэдэнэр илангаяа һарлаг малһаа ехэ һү һаадаг болонхой. Һаалишан Сур-Жаб Нагаслаева һарлаг үнеэдэй фермэ дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, һү урданайхиһаа холо ехээр һаадаг болоо.

Нүхэр Нагаслаева 9 һарын туршада үнеэн бүриһөөнь 330 литр һү һаажа, 19,8 килограмм тоһо үнеэн бүриһөөнь абаа.

Д. Дугаров.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00598. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5740